

Transparency International Slovensko Index vnímania korupcie 2005

Transparency International Slovensko
Bajkalská 25
827 18 Bratislava
Slovensko
Tel.: +421 2 5341 1020
Fax: +421 2 5341 7207
babitz@transparency.sk

Transparency International Secretariat
Alt Moabit 96
10559 Berlin
Nemecko
Tel: +49-30-3438 20 19/45
Fax: +49-30-3470 3912
press@transparency.org

O Transparency International (TI):

Transparency International, založená v roku 1993, je poprednou medzinárodnou mimovládnu organizáciou, ktorá sa venuje boju proti korupcii. TI má v súčasnosti 90 národných pobočiek na celom svete a jej medzinárodný sekretariát sídli v nemeckom Berlíne. Pre viac informácií o Transparency International, jej národných pobočkách a aktivitách pozri: www.transparency.org.

O Transparency International Slovensko (TIS):

Transparency International Slovensko, založená v roku 1998, je národnou pobočkou medzinárodnej mimovládnej organizácie Transparency International. TIS sa venuje výskumu problematiky korupcie vo verejnom sektore na Slovensku a presadzovaniu opatrení na jej znižovanie. Ďalšie informácie o TIS a jej aktivitách nájdete na web stránke www.transparency.sk.

Transparency International Slovensko

www.transparency.sk

Bajkalská 25
82718 Bratislava 212
Tel./ Fax: +421 - 2 - 5341 7207

the coalition against corruption

<http://www.transparency.org>

Alt Moabit 96,
10559 Berlín, Nemecko
Tel: +49-30-3438 2045/19
Fax: +49-30-3470 3912

Tlačová správa

INDEX VNÍMANIA KORUPCIE 2005 *(Corruption Perceptions Index – CPI 2005)*

Transparency International (TI) dnes celosvetovo prezentuje Index vnímania korupcie za rok 2005 (Corruption Perceptions Index - CPI 2005). Jeho predstavením na Slovensku bola poverená Transparency International Slovensko (TIS). CPI pripravuje TI od roku 1995 vo viacerých krajinách zohral úlohu katalyzátora pri naštartovaní protikorupčných reformných aktivít.

O Indexe vnímania korupcie

Korupcia sa nedá jednoznačne zmerať a indikátorom miery rozšírenia korupcie v jednotlivých krajinách je práve CPI. V roku 2005 CPI pokrýva 159 krajín. CPI je zloženým indexom odrážajúcim vnímanie podnikateľov a analytikov, žijúcich v danej krajine alebo mimo nej. CPI 2005 vychádza zo šestnástich rôznych prieskumov uskutočnených desiatimi inštitúciami. Aby bola krajina zahrnutá, musí figurovať aspoň v troch prieskumoch. Z toho vyplýva, že mnohé krajiny, vrátane tých, ktoré možno patria k najskorumpovanejším, nie sú do Indexu zahrnuté, lebo nebol k dispozícii dostatočný počet údajov. Hodnota CPI 2005 sa pohybuje v intervale 0 až 10. Pričom hodnotenie 10 znamená verejný sektor príslušnej krajiny, ktorý je vnímaný ako „čistý“. Čím je index nižší a čím sa hodnotenia jednotlivých inštitúcií odlišujú viac, tým je ohrozenejší hospodársky rast krajiny.

Slovensko zaznamenalo zlepšenie

Slovensko je do prieskumu zahrnuté po ôsmykrát. Hodnota CPI v roku 2005 je pre Slovensko 4.3. Porovnanie s predchádzajúcim obdobím hovorí o zatiaľ najvyššej hodnote CPI (hodnota CPI 1998 bola 3.9, v roku 1999 dosiahol CPI hodnotu 3.7, v roku 2000 sa hodnota znížila na 3.5, v roku 2001 dosiahol hodnotu 3.7, v rokoch 2002 a 2003 znova hodnotu 3.7 a zmena vo vnímaní bola zaznamenaná v roku 2004 s hodnotou CPI 4.0. Ide o prvý index, ktorý odráža vnímanie korupcie počas druhej vlády Mikuláša Dzurindu, keďže do prípravy CPI sa zahŕňajú prieskumy z posledných troch rokov. Emília Sičáková-Beblavá, prezidentka TIS, v tejto súvislosti uviedla „*Hodnota CPI sa pre Slovensko v tomto roku znova mierne zlepšila. Od roku 2000, kedy Slovensko dosiahlo najhoršie hodnoty, sme zaznamenávali zlepšenia. Tento posun je možné vnímať ako dopad reforiem a prijímania protikorupčných zákonov na Slovensku. Ďalší posun v rebríku korupcie už však nebude vecou prijímania protikorupčných zákonov, ale ich správneho uplatňovanie a vynucovanie v každodennej praxi verejného sektora, ako aj tlaku občanov na zmenu správania politikov. Je preto potrebné, aby pokračoval tlak na zmenu neformálnych pravidiel verejného, politického prostredia.*“

EÚ, EÚ8 a V4

V súčasnosti sa už nedá tvrdiť, že krajiny patriace do pôvodnej EÚ15 sú na tom v oblasti rozšírenosti korupcie jednoznačne lepšie ako nové demokracie, ktoré do EÚ pristúpili v roku 2004. EÚ8 má tiež svojich šampiónov, ktorí ukazujú, že korupcia sa dá potierať. Krajiny ako Estónsko, Slovinsko, Maďarsko či Litva sú vnímané z hľadiska korupcie pomerne rovnako ako Portugalsko, Taliansko alebo Grécko. Česká republika, Slovensko a Maďarsko zaznamenali mierne pozitívne posuny vo vnímaní korupcie. Slovensko dosiahlo zatiaľ najlepšie hodnotenie od roku 1998.

Česká republika, ktorá v roku 2002 zaznamenala najnižšie hodnotenie, sa postupne znova zlepšuje a má vnímaný podobný stav korupcie ako Slovensko. Najhoršie je v rámci skupiny V4 vnímané Poľsko, ktoré ako jediné z krajín V4 zaznamenáva od roku 1998 nárast vnímanej korupcie.

Porovnanie vývoja CPI Slovenskej republiky a ostatných krajín V4

Krajina	CPI 1998	CPI 1999	CPI 2000	CPI 2001	CPI 2002	CPI 2003	CPI 2004	CPI 2005
Slovensko	3,9	3,7	3,5	3,7	3,7	3,7	4,0	4,3
Česko	4,8	4,6	4,3	3,9	3,7	3,9	4,2	4,3
Poľsko	4,6	4,2	4,1	4,1	4,0	3,6	3,5	3,4
Maďarsko	5,0	5,2	5,2	5,3	4,9	4,8	4,8	5,0

Zdroj: Transparency International Slovensko

Transparency International Corruption Perceptions Index

Poradie	Krajina	Hodnota CPI 2005	Najvyššia a najnižšia hodnota	Počet použitých prieskumov
1	Island	9.7	9.5 - 9.7	8
2	Fínsko	9.6	9.5 - 9.7	9
	Nový Zéland	9.6	9.5 - 9.7	9
4	Dánsko	9.5	9.3 - 9.6	10
5	Singapur	9.4	9.3 - 9.5	12
6	Švédsko	9.2	9.0 - 9.3	10
7	Švajčiarsko	9.1	8.9 - 9.2	9
8	Nórsko	8.9	8.5 - 9.1	9
9	Austrália	8.8	8.4 - 9.1	13
10	Rakúsko	8.7	8.4 - 9.0	9
11	Holandsko	8.6	8.3 - 8.9	9
	Veľká Británia	8.6	8.3 - 8.8	11
13	Luxembursko	8.5	8.1 - 8.9	8
14	Kanada	8.4	7.9 - 8.8	11
15	Hong Kong	8.3	7.7 - 8.7	12
16	Nemecko	8.2	7.9 - 8.5	10
17	USA	7.6	7.0 - 8.0	12
18	Francúzsko	7.5	7.0 - 7.8	11
19	Belgicko	7.4	6.9 - 7.9	9
	Írsko	7.4	6.9 - 7.9	10
21	Čile	7.3	6.8 - 7.7	10
	Japonsko	7.3	6.7 - 7.8	14
23	Španielsko	7.0	6.6 - 7.4	10
24	Barbados	6.9	5.7 - 7.3	3
25	Malta	6.6	5.4 - 7.7	5
26	Portugalsko	6.5	5.9 - 7.1	9
27	Estónsko	6.4	6.0 - 7.0	11
28	Izrael	6.3	5.7 - 6.9	10
	Omán	6.3	5.2 - 7.3	5
30	Spojené arabské emiráty	6.2	5.3 - 7.1	6
31	Slovinsko	6.1	5.7 - 6.8	11
32	Botswana	5.9	5.1 - 6.7	8
	Katar	5.9	5.6 - 6.4	5
	Taiwan	5.9	5.4 - 6.3	14
	Uruguaj	5.9	5.6 - 6.4	6
36	Bahrájn	5.8	5.3 - 6.3	6
37	Cyprus	5.7	5.3 - 6.0	5
	Jordánsko	5.7	5.1 - 6.1	10
39	Malajzia	5.1	4.6 - 5.6	14
40	Maďarsko	5.0	4.7 - 5.2	11
	Taliansko	5.0	4.6 - 5.4	9
	Južná Kórea	5.0	4.6 - 5.3	12
43	Tunisko	4.9	4.4 - 5.6	7
44	Litva	4.8	4.5 - 5.1	8
45	Kuvajt	4.7	4.0 - 5.2	6
46	Južná Afrika	4.5	4.2 - 4.8	11
47	Česká republika	4.3	3.7 - 5.1	10
	Grécko	4.3	3.9 - 4.7	9
	Namíbia	4.3	3.8 - 4.9	8
	Slovenská republika	4.3	3.8 - 4.8	10
51	Kostarika	4.2	3.7 - 4.7	7
	Salvádor	4.2	3.5 - 4.8	6
	Lotyšsko	4.2	3.8 - 4.6	7
	Maurícius	4.2	3.4 - 5.0	6
55	Bulharsko	4.0	3.4 - 4.6	8
	Kolumbia	4.0	3.6 - 4.4	9
	Fidži	4.0	3.4 - 4.6	3
	Seychely	4.0	3.5 - 4.2	3
59	Kuba	3.8	2.3 - 4.7	4
	Thajsko	3.8	3.5 - 4.1	13
	Trinidad and Tobago	3.8	3.3 - 4.5	6
62	Belize	3.7	3.4 - 4.1	3
	Brazília	3.7	3.5 - 3.9	10
64	Jamajka	3.6	3.4 - 3.8	6
65	Ghana	3.5	3.2 - 4.0	8
	Mexiko	3.5	3.3 - 3.7	10
	Panama	3.5	3.1 - 4.1	7
	Peru	3.5	3.1 - 3.8	7
	Turecko	3.5	3.1 - 4.0	11

Poradie	Krajina	2005 CPI Skóre	Najvyššia a najnižšia hodnota	Počet použitých prieskumov
70	Burkina Faso	3.4	2.7 - 3.9	3
	Chorvátsko	3.4	3.2 - 3.7	7
	Egypt	3.4	3.0 - 3.9	9
	Lesotho	3.4	2.6 - 3.9	3
	Poľsko	3.4	3.0 - 3.9	11
	Saudská Arábia	3.4	2.7 - 4.1	5
	Sýria	3.4	2.8 - 4.2	5
77	Laos	3.3	2.1 - 4.4	3
78	Čína	3.2	2.9 - 3.5	14
	Maroko	3.2	2.8 - 3.6	8
	Senegal	3.2	2.8 - 3.6	6
78	Srí Lanka	3.2	2.7 - 3.6	7
	Surinam	3.2	2.2 - 3.6	3
83	Libanon	3.1	2.7 - 3.3	4
	Rwanda	3.1	2.1 - 4.1	3
85	Dominikánska republika	3.0	2.5 - 3.6	6
	Mongolsko	3.0	2.4 - 3.6	4
	Rumunsko	3.0	2.6 - 3.5	11
88	Arménsko	2.9	2.5 - 3.2	4
	Benin	2.9	2.1 - 4.0	5
	Bosna a Hercegovina	2.9	2.7 - 3.1	6
	Gabon	2.9	2.1 - 3.6	4
	India	2.9	2.7 - 3.1	14
	Irán	2.9	2.3 - 3.3	5
	Mali	2.9	2.3 - 3.6	8
	Moldavsko	2.9	2.3 - 3.7	5
	Tanzánia	2.9	2.6 - 3.1	8
	Alžírsko	2.8	2.5 - 3.3	7
97	Argentína	2.8	2.5 - 3.1	10
	Madagaskar	2.8	1.9 - 3.7	5
	Malawi	2.8	2.3 - 3.4	7
	Mozambik	2.8	2.4 - 3.1	8
	Srbsko a Čierna Hora	2.8	2.5 - 3.3	7
	Gambia	2.7	2.3 - 3.1	7
103	Macedónsko	2.7	2.4 - 3.2	7
	Svazijsko	2.7	2.0 - 3.1	3
	Jemen	2.7	2.4 - 3.2	5
	Bielorusko	2.6	1.9 - 3.8	5
107	Eritrea	2.6	1.7 - 3.5	3
	Honduras	2.6	2.2 - 3.0	7
	Kazachstan	2.6	2.2 - 3.2	6
	Nikaragua	2.6	2.4 - 2.8	7
	Palestína	2.6	2.1 - 2.8	3
	Ukrajina	2.6	2.4 - 2.8	8
	Vietnam	2.6	2.3 - 2.9	10
	Zambia	2.6	2.3 - 2.9	7
	Zimbabwe	2.6	2.1 - 3.0	7
	117	Afganistan	2.5	1.6 - 3.2
Bolívia		2.5	2.3 - 2.9	6
Ekvádor		2.5	2.2 - 2.9	6
Guatemala		2.5	2.1 - 2.8	7
Guyana		2.5	2.0 - 2.7	3
Líbya		2.5	2.0 - 3.0	4
Nepál		2.5	1.9 - 3.0	4
Filipíny		2.5	2.3 - 2.8	13
Uganda		2.5	2.2 - 2.8	8
126		Albánsko	2.4	2.1 - 2.7
	Niger	2.4	2.2 - 2.6	4
	Rusko	2.4	2.3 - 2.6	12
	Sierra Leone	2.4	2.1 - 2.7	3
130	Burundi	2.3	2.1 - 2.5	3
	Kambodža	2.3	1.9 - 2.5	4
	Konžská republika	2.3	2.1 - 2.6	4
	Gruzínsko	2.3	2.0 - 2.6	6
	Kirgizsko	2.3	2.1 - 2.5	5
	Papua Nová Guinea	2.3	1.9 - 2.6	4
	Venezuela	2.3	2.2 - 2.4	10
137	Azerbajdžan	2.2	1.9 - 2.5	6
	Kamerun	2.2	2.0 - 2.5	6
	Etiópia	2.2	2.0 - 2.5	8
	Indonézia	2.2	2.1 - 2.5	13
	Irak	2.2	1.5 - 2.9	4
	Libéria	2.2	2.1 - 2.3	3
	Uzbekistan	2.2	2.1 - 2.4	5

Poradie	Krajina	2005 CPI Skóre	Najvyššia a najnižšia hodnota	Počet použitých prieskumov
144	Konžská demokrat. republika	2.1	1.8 - 2.3	4
	Keňa	2.1	1.8 - 2.4	8
	Pakistan	2.1	1.7 - 2.6	7
	Paraguaj	2.1	1.9 - 2.3	7
	Somálsko	2.1	1.6 - 2.2	3
	Sudán	2.1	1.9 - 2.2	5
	Tadžikistan	2.1	1.9 - 2.4	5
151	Angola	2.0	1.8 - 2.1	5
152	Pobrežie slonoviny	1.9	1.7 - 2.1	4
	Rovníková Guinea	1.9	1.6 - 2.1	3
	Nigéria	1.9	1.7 - 2.0	9
155	Haiti	1.8	1.5 - 2.1	4
	Mjanmarsko	1.8	1.7 - 2.0	4
	Turkménsko	1.8	1.7 - 2.0	4
158	Bangladéš	1.7	1.4 - 2.0	7
	Čad	1.7	1.3 - 2.1	6

Index vnímania korupcie 2005 Transparency International

Poradové číslo	1	2	3	4
Skratka	CU	EIU	FH	II
Zdroj	Kolumbijská univerzita, Centrum pre medzinárodnú sieť vedeckých informácií	Economist Intelligence Unit	Freedom House	Information International
Názov	Prieskum možností štátu	Poradenstvo v oblasti rizík a predpoveď rizík	Krajiny v prechodnom období	Prieskum verejnej mienky podnikateľov z krajín Stredného Východu
Rok	2003	2005	2005	2003
Internetová stránka	http://www.ciesin.org/	www.eiu.com	http://www.freedomhouse.org/research/nattransit.htm	www.information-international.com
Komu boli položené otázky?	Expertí žijúci v USA (politickí analytici, akademici a žurnalisti)	Odborný pracovníci	Americkí regionálni a domáci experti	Služobne starší podnikatelia z Bahrajnu, Libanonu a Spojených arabských emirátov
Predmet otázok	Stav korupcie v krajine	Zneužívanie verejnej moci pre obohacovanie jednotlivcov (alebo politických strán)	Rozsah korupcie vo vláde, korupcie vnímanej verejnosťou a korupcie prezentovanej v médiách a implementácia protikorupčných opatrení	Aké časté sú úplatky, aká je ich výška v podnikateľskom sektore a ako často sú verejné zakázky zadávané priateľom a príbuzným v susedných krajinách
Počet odpovedí	224	neaplikovateľné	neaplikovateľné	382 hodnotení zo 165 respondentov
Pokrytie	95 krajín	156 krajín	29 krajín/oblastí	31 krajín
Poradové číslo	5	6	7	8
Skratka	IMD			MIG
Zdroj	Medzinárodný inštitút pre rozvoj riadenia, Lausanne, Švajčiarsko			Medzinárodná skupina obchodníkov
Názov	Ročenka o svetovej konkurencii			Dynamika šedej zóny
Rok	2003	2004	2005	2005
Internetová stránka	www.imd.ch			www.merchantinternational.com
Komu boli položené otázky?	Riadiaci pracovníci vo vrcholovom a strednom manažmente, domáce a zahraničné spoločnosti			Odborný pracovníci a miestny korešpondenti
Predmet otázok	Podplácanie a korupcia v hospodárstve			Korupcia od podplácania vládných činiteľov po stimuláciu najnižšie postavených úradníkov
Počet odpovedí	> 4,000	4166	Približne 4000	neaplikovateľné
Pokrytie	51 krajín			155 krajín
Poradové číslo	9	10	11	12
Skratka	PERC			UNECA
Zdroj	Poradenstvo o politických a ekonomických rizikách			Hospodársky výbor OSN pre Afriku
Názov	Bulletin ázijskej inteligencie			Správa o africkej vládnej moci
Rok	2003	2004	2005	2005
Internetová stránka	www.asiarisk.com/			http://www.uneca.org/agr/
Komu boli položené otázky?	Riadiaci pracovníci žijúci v emigrácii			Národný odborný prieskum (medzi 70 a 120 v každej krajine)
Predmet otázok	Aký vážny je podľa Vás problém korupcie v krajine, kde pracujete a v krajine, odkiaľ pochádzate?			„Kontrola korupcie“. Zahŕňa otázky o korupcii v zákonodarstve, súdnictve, na úrovni výkonnej moci, ako aj pri vyberaní daní. Zahnuté sú aj otázky o prístupe k súdnictvu a štátnym službám.
Počet odpovedí	Vyššie 1.000	Vyššie 1,000	Vyššie 1,000	Približne 2800
Pokrytie	14 krajín			28 krajín

Poradové číslo	13	14	15	16
Skratka	WEF			WMRC
Zdroj	Svetové hospodárske fórum			Centrum prieskumu svetových trhov
Názov	Správa o globálnej konkurencii			Hodnotenie miery rizika
Rok	2003/04	2004/05	2005/06	2005
Internetová stránka	www.weforum.org			www.wmrc.com
Komu boli položené otázky?	Služobne starší vedúci pracovníci, domáce a medzinárodné spoločnosti			Odborný pracovníci
Predmet otázok	Nezaznamenávané platby alebo úplatky spojené s rôznymi štátnymi funkciami			Pravdepodobnosť existencie skorumpovaných činiteľov, od drobnej byrokratickej korupcie po veľkú politickú korupciu
Počet odpovedí	7,741	8,700	10,993	neaplikovateľné
Pokrytie	102 krajín	104 krajín	117 krajín	186 krajín

Podľa Indexu vnímania korupcie 2005 korupcia prekvitá v sedemdesiatich krajinách

Pri unikaní pred nástrahami chudoby čelia mnohé krajiny vážnym prekážkam

Viac než dve tretiny zo 159 krajín, ktoré TI monitorovala v rámci vypracovania CPI 2005, zaznamenali hodnotu menšiu než 5 z maximálnej možnej hodnoty 10, čo naznačuje podstatnú mieru korupcie vo väčšine monitorovaných krajín. Aké ďalšie odkazy prináša CPI 2005?

Korupcia naďalej ohrozuje rozvoj

CPI 2005 svedčí o tom, že najmenej rozvinuté krajiny na svete sú zaťažené dvojnásobným bremenom, a to chudobou a korupciou.

„Korupcia je hlavnou príčinou chudoby, ako aj prekážkou v jej prekonávaní,” povedal predseda TI Peter Eigen. „*Tieto dve metly ľudstva sa navzájom krmia, pričom ľudia držia v začarovanom kruhu biedy. Ak chceme, aby naša pomoc priniesla skutočnú zmenu v oslobodzovaní ľudí od chudoby, postoj ku korupcii musí byť rázny.*”

Napriek pokroku dosiahnutému v mnohých oblastiach, vrátane Dohovoru OSN o boji proti korupcii, ktorý by mal nadobudnúť účinnosť v blízkej budúcnosti, sedemdesiat krajín (takmer polovica krajín zahrnutých do CPI) dosiahlo v Indexe vnímania korupcie hodnotu nižšiu než 3, čo indikuje vážny problém s korupciou. Spomedzi krajín zahrnutých do CPI je korupcia vnímaná ako najviac prítomná v Čade, Bangladéši, Turkménsku, Mjanmarsku a na Haiti, ktoré zároveň patria medzi najchudobnejšie krajiny na svete.

Okrem toho, rozsiahly výskum dokazuje, že zahraničné investície sú nižšie v krajinách, ktoré sú vnímané ako skorumpované, čo následne brzdí ich možnosť prosperovať. Ak krajiny zlepšia svoje vládnutie a znížia korupciu, získajú výhody v podobe rozvoja, ktoré podľa Svetovej banky môžu zahŕňať nižšiu mieru detskej úmrtnosti, vyšší príjem na jedného obyvateľa a zvýšenú gramotnosť.

„Korupcia nie je prírodnou katastrofou. Je chladnokrvnou, vypočítavou krádežou šance pre mužov, ženy a deti, ktorí nie sú schopní brániť sa,” povedal David Nussbaum, vedúci pracovník TI. „Čelní predstavitelia musia nielen hovoriť, ale aj konať a plniť svoje sľuby – vynaložiť úsilie a zdroje na zlepšenie vládnutia, transparentnosti a zodpovednosti.”

V boji proti korupcii bol zaznamenaný pokrok

V porovnaní s rokom 2004 bol v roku 2005 nárast vnímanej korupcie zaznamenaný v Kostarike, Gabone, Nepále, Papua Novej Guinei, Rusku, na Seycheloch, Srí Lanke, v Suriname, Trinidade a Tobagu a Uruguaji. Naopak, mnohé krajiny a územia, vrátane Estónska, Francúzska, Honkongu, Japonska, Jordánska, Kazachstanu, Nigérie, Kataru, Taiwanu a Turecka, zaznamenali za posledný rok pozoruhodné zlepšenie a pokles vnímania korupcie.

Bohatstvo neurčuje pokrok v boji proti korupcii

Bohatstvo nie je nevyhnutným predpokladom úspešného boja proti korupcii. Nová dlhodobá analýza CPI, ktorú vypracoval profesor Dr. Johann Graf Lambsdorff dokazuje, že za posledné desaťročie sa stupeň vnímania korupcie značne znížil v krajinách s nižšími príjmami, ako sú Estónsko, Kolumbia a Bulharsko.

Naopak, v krajinách s vyššími príjmami, ako sú Kanada a Írsko, sa stupeň vnímania korupcie za posledných desať rokov výrazne zvýšil, čo dokazuje, že dokonca aj bohaté krajiny s vysokou hodnotou CPI musia pracovať na tom, aby si zachovali bezúhonné prostredie.

Takže zodpovednosť za boj proti korupcii nenesú len krajiny s nízkymi príjmami. Bohatšie krajiny, okrem toho, že čelia mnohým korupčným prípadom na svojich územiach, musia tiež zabezpečiť, aby ich spoločnosti neboli zainteresované do korupčných praktík v zahraničí. Korumpujúci musia byť stíhaní a vylúčení z verejných zakázok.

Odkaz je jasný: rizikové faktory ako mlčanlivosť vlády, neprimeraný vplyv elitných skupín a nejasné financovanie politických strán sa týkajú bohatých aj chudobných krajín a žiadna bohatá krajina nie je imúnna voči pohromám korupcie.

Podrobnosti sú k dispozícii na web stránke:
www.transparency.org/surveys/index.html#cpi
a www.transparency.sk

Kontaktné osoby pre médiá v súvislosti s CPI 2005 v sekretariáte TI

Berlín: Sarah Tyler / Ines Selwood
Tel: +49 30 3438 2045/19
E-mail: press@transparency.org

Londýn:
Barbara Ann Clay: +44 (0) 7963 912 304
Jesse Garcia: +49 (0) 162 419 6454

Dodatočné technické informácie o CPI

Prof. Dr Johann Graf Lambsdorff
(Poradca TI a riaditeľ štatistických prác na CPI)
Passau University, Nemecko
Tel: +49 851 509 2551
jlamsbd@uni-passau.de

Najčastejšie otázky

Transparency International - Index vnímania korupcie (CPI) 2005

1. Čo je to Index vnímania korupcie?
2. Aká je definícia korupcie pre účely CPI?
3. Prečo CPI vychádza len z vnímania?
4. Je CPI spoľahlivým merítkom úrovne vnímania korupcie v danej krajine?
5. Je CPI spoľahlivým merítkom pre rozhodnutia o poskytovaní pomoci?

6. Koľko krajín je zahrnutých do CPI 2005?
7. Ktoré krajiny sú do CPI 2005 zahrnuté prvý raz?
8. Je správny záver, že krajina s najnižšou hodnotou CPI je najskorumpovanejšia krajina na svete?

9. Čo je dôležitejšie, poradie krajiny alebo jej hodnota CPI?
10. Môže sa hodnota CPI 2005 porovnávať s hodnotou predchádzajúcich CPI?
11. Prečo nie je väčší rozdiel v hodnote CPI mojej krajiny vzhľadom na silu (alebo nedostatok) protikorupčných reforiem, alebo vzhľadom na nedávne odhalenie korupčných škandálov?
12. Ktoré krajiny zaznamenali v roku 2005 najväčší pokles bodov v porovnaní s rokom 2004?
13. Ktoré krajiny zaznamenali najväčší nárast bodov?
14. CPI existuje viac než desať rokov. Existujú nejaké dlhodobé tendencie v hodnotách CPI jednotlivých krajín?

15. Aké má CPI informačné zdroje?
16. Koho názory sú zisťované v týchto prieskumoch?
17. Prečo sú zahrnuté prieskumy názorov odborníkov a nie prieskumy verejnej mienky?
18. Ako sa vypočítava samotný index?
19. Ktoré krajiny môžu byť zahrnuté do budúcich Indexov vnímania korupcie?

20. Aký je rozdiel medzi CPI a Globálnym barometrom korupcie TI (Global Corruption Barometer - GCB)?
21. Aký je rozdiel medzi CPI a Indexom poskytovateľov úplatkov TI (Bribe Payers Index - BPI)?

1. Čo je to Index vnímania korupcie?

Index vnímania korupcie (CPI) vypracovaný organizáciou Transparency International (TI) určuje poradie krajín z hľadiska miery, do akej je vnímaná prítomnosť korupcie v súvislosti s verejnými činiteľmi a politikmi. Je to zložený index, ktorý čerpá z údajov o korupcii obsiahnutých v prieskumoch uskutočnených rôznymi renomovanými inštitúciami. Odráža názory podnikateľov a analytikov z celého sveta, vrátane expertov, ktorí sú občanmi hodnotených krajín.

2. Aká je definícia korupcie pre účely CPI?

CPI sa zameriava na korupciu vo verejnom sektore a korupciu definuje ako zneužívanie verejnej moci za účelom osobného obohatenia. V prieskumoch, ktoré sa využívajú na zostavenie CPI, sa vyskytujú otázky, ktoré sa týkajú zneužívania verejnej moci za účelom osobného obohatenia, so zameraním napríklad na prijímanie úplatkov verejnými činiteľmi pri verejnom obstarávaní. Zdroje nerozlišujú medzi administratívnou a politickou korupciou alebo medzi malou a veľkou korupciou.

3. Prečo CPI vychádza len z vnímania?

Nie je vhodné hodnotiť úroveň korupcie v rôznych krajinách na základe striktných empirických údajov, ako napríklad na základe porovnania počtu trestných stíhaní alebo súdnych prípadov. Takéto porovnávanie údajov z viacerých krajín neodrážajú skutočnú úroveň korupcie, skôr poukazujú na kvalitu práce prokurátorov, súdov a/alebo médií pri odhaľovaní korupcie. Jedinou metódou zhromažďovania komparatívnych údajov je preto vychádzanie zo skúseností a z vnímania tých, ktorí sú priamo konfrontovaní s realitou korupcie v danej krajine.

4. Je CPI spoľahlivým merítkom úrovne vnímania korupcie v danej krajine?

Z hľadiska vnímania korupcie je CPI spoľahlivým ukazovateľom. Avšak jeho spoľahlivosť sa líši v závislosti od danej krajiny. Poradie alebo hodnota CPI krajín s menším počtom zdrojov a veľkými rozdielmi v hodnotení, ktoré tieto zdroje poskytnú (vyjadrené väčším rozpätím dôvery), je menej spoľahlivé .

5. Je CPI spoľahlivým merítkom pre rozhodnutia o poskytovaní pomoci?

Niektoré vlády začali uvažovať, či je prospešné poskytovať pomoc krajinám, ktoré sú vnímané ako skorumpované a tieto vlády sa snažia využívať hodnotenie úrovne korupcie na určovanie, ktorým krajinám bude poskytnutá pomoc a ktorým nie.

TI nepodporuje, aby bol CPI využívaný takýmto spôsobom. Nemožno odpísať krajiny, ktoré sú vnímané ako veľmi skorumpované. Sú to najmä tieto krajiny, ktoré potrebujú pomoc, aby sa dostali zo začarovaného kruhu korupcie a chudoby. Ak je krajina vnímaná ako skorumpovaná, malo by to slúžiť ako signál pre darcov, že investície sú potrebné pre systematický boj proti korupcii. A ak darcovia zamýšľajú podporiť dôležité rozvojové projekty v krajinách, ktoré sú vnímané ako skorumpované, mali by venovať osobitnú pozornosť „výstražným znameniam“ a mali by sa ubezpečiť, že boli vykonané príslušné kontrolné opatrenia.

6. Koľko krajín je zahrnutých do CPI?

CPI 2005 určuje poradie 159 krajín. Pre účely zaradenia krajiny do CPI Transparency International vyžaduje, aby boli k dispozícii aspoň tri zdroje. V roku 2004 CPI zahŕňal len 146 krajín. Väčšie pokrytie je spojené so zahrnutím nového zdroja.

7. Ktoré krajiny sú do CPI 2005 zahrnuté prvý raz?

Nasledovné krajiny boli zahrnuté do CPI 2005, ale neboli zahrnuté do CPI 2004: Afganistan, Burkina, Burundi, Kambodža, Rovníková Guinea, Fidži, Guyana, Laos, Lesotho, Líbia, Rwanda, Somálsko a Svazijsko.

8. Je správny záver, že krajina s najnižšou hodnotou CPI je najskorumpovanejšia krajina na svete?

Nie. Krajina s najnižšou hodnotou CPI je krajina, ktorá je vnímaná ako najskorumpovanejšia z tých, ktoré boli do indexu zahrnuté. Okrem toho, na svete existuje viac ako 200 samostatných krajín a posledný CPI určuje poradie len 159 z nich.

9. Čo je dôležitejšie, poradie krajiny alebo jej hodnota CPI?

Zatiaľ čo poradie krajín umožňuje TI vytvoriť index, hodnota CPI jednotlivých krajín je oveľa dôležitejší ukazovateľ vnímania korupcie v krajine.

10. Môže sa hodnota CPI 2005 porovnávať s hodnotou predchádzajúcich CPI?

CPI predovšetkým prináša pohľad na názory podnikateľov a analytikov danej krajiny, nezameriava sa na meranie trendov.

Porovnanie s výsledkami z predchádzajúceho roka by mali byť založené na hodnote CPI príslušnej krajiny a nie na jej poradí. Poradie krajiny sa totiž môže meniť jednoducho len preto, že do indexu boli niektoré krajiny pridané, alebo že niektoré krajiny z indexu vypadli. Vyššia hodnota CPI je indikátorom toho, že respondenti uvádzali lepšie hodnotenie, zatiaľ čo nižšia hodnota CPI naznačuje, že respondenti prehodnotili svoje vnímanie smerom nadol.

Avšak medziročné porovnania hodnôt CPI tej istej krajiny sú výsledkom nielen zmeny vnímania situácie v krajine, ale aj zmeny vzorky a metodológie. Každý rok sú z CPI vylúčené zdroje, ktoré nie sú aktualizované a sú pridané nové zdroje. S odlišnými respondentmi a mierne odlišnými metodológiami môže zmena v hodnote CPI danej krajiny súvisieť tiež s faktom, že sa zaznamenali iné názory a kladli iné otázky.

11. Prečo nie je väčší rozdiel v hodnote CPI mojej krajiny vzhľadom na silu (alebo nedostatok) protikorupčných reforiem, alebo vzhľadom na nedávne odhalenie korupčných škandálov?

Je ťažké zlepšiť hodnotu CPI za krátky čas. CPI vychádza z údajov za posledné tri roky (pre podrobnejšie informácie pozri nižšie uvedenú otázku č. 15 o **zdrojoch údajov**). To znamená, že zmena vnímania korupcie sa v indexe prejaví až po uplynutí dlhšieho časového obdobia. Okrem toho, ak vláda a/alebo iné inštitúcie vynaložili v boji proti korupcii veľké úsilie s preukázateľnými výsledkami a hodnota CPI nezaznamenala žiadne zlepšenie, je možné, že verejnosť nebola o tomto úsilí dostatočne informovaná, nech bolo akokoľvek úspešné.

12. Ktoré krajiny zaznamenali v roku 2005 najväčší pokles hodnoty CPI v porovnaní s rokom 2004?

Porovnávanie výsledkov medzi dvomi rokmi je problematické. Ale ak zistíme, aké zdroje sa ukrývajú za jednotlivými zmenami, dajú sa opatrne identifikovať isté trendy. Ak porovnáme roky 2004 a 2005, pozoruhodnými príkladmi klesajúceho trendu sú Barbados, Bielorusko, Kostarika, Gabon, Nepál, Papua Nová Guinea, Rusko, Seychely, Srí Lanka, Surinam, Trinidad a Tobago a Uruguaj. V týchto prípadoch boli zmeny vo vnímaní zaznamenané v priebehu posledných troch rokov.

13. Ktoré krajiny zaznamenali najväčší nárast hodnoty CPI?

Ak porovnáme roky 2004 a 2005, môžeme za predpokladu uplatnenia rovnakých výhrad, ako sú uvedené vyššie, na základe údajov a zdrojov dôsledne využitých pre potreby CPI pozorovať zlepšenie v Argentíne, Rakúsku, Bolívií, Estónsku, Francúzsku, Guatemale, Hondurase, Hongkongu, Japonsku, Jordánsku, Kazachstane, Libanone, Moldavsku, Nigérii, Katare, na Slovensku, v Južnej Kórei, Taiwane, Turecku, na Ukrajine a v Jemene.

14. CPI existuje viac než desať rokov. Existujú nejaké dlhodobé trendy v hodnotách CPI jednotlivých krajín?

CPI nebol vytvorený pre porovnávanie v čase, lebo medziročné zmeny v hodnotách CPI jednotlivých krajín sú výsledkom nielen zmeny vnímania, ale aj zmeny vzorky, metodológie a zdrojov, ktoré tvoria index. Avšak analýza CPI a jej jednotlivých údajov, ktorú vykonal profesor Dr. Johann Graf Lambsdorff v roku 2005, poskytuje prvé zistenia v súvislosti s trendmi v takmer šesťdesiatich krajinách počas obdobia od roku 1995 do roku 2005. Pre bližšie informácie pozri J. Graf Lambsdorff, „Určovanie trendov vo vnímaní korupcie“, Podnet na diskusiu, Univerzita v Passau, V-38-06, 2005.

15. Aké má CPI informačné zdroje?

CPI 2005 vychádza zo šesťnástich rôznych prieskumov desiatich renomovaných nezávislých inštitúcií. TI sa snaží zabezpečiť, aby použité zdroje boli čo najkvalitnejšie a aby prieskumy boli vykonávané čím najpochvejšie. Na to, aby boli údaje zahrnuté, musia byť dobre zdokumentované a postačujúce na to, aby sa dala posúdiť ich spoľahlivosť.

Údaje pre zostavenie CPI sú TI poskytované bez poplatku a pod podmienkou ich utajenia. Inštitúcie, ktoré poskytli údaje pre CPI 2005 sú nasledovné: Kolumbijská Univerzita, Economist Intelligence Unit, Freedom House, Information International, Medzinárodný inštitút pre rozvoj riadenia, Medzinárodná skupina obchodníkov, Poradenstvo o politických a ekonomických rizikách, Hospodársky výbor OSN pre Afriku, Svetové hospodárske fórum, Centrum prieskumu svetových trhov.

Pre úplný zoznam položených otázok a podrobnosti o nich, počet respondentov a pokrytie šestnástich prieskumov zahrnutých do CPI 2005, pozri metodológiu CPI na internetovej stránke <http://www.transparency.org/surveys/index.html#cpi> or <http://www.ICGG.org>

16. Koho názory sú zisťované v týchto prieskumoch?

Prieskumy sú vykonávané medzi podnikateľmi a analytikmi, vrátane prieskumov mienky obyvateľov jednotlivých krajín.

Treba poznamenať, že názory obyvateľov krajín sa zhodujú s názormi expertov žijúcich v zahraničí. Experti zahrnutí do zdrojov CPI boli v minulosti často podnikatelia, ktorí pochádzali z industrializovaných krajín. Názor menej rozvinutých krajín nebol prezentovaný dostatočne. Toto sa časom zmenilo, keďže čím ďalej, tým viac je priestor poskytovaný respondentom z krajín s rozvíjajúcim sa hospodárstvom. Stručne povedané, CPI zaznamenáva vnímanie, ktoré má širokú základňu respondentov, nie je zaujaté za základe kultúrnych podmienok a nie je to len vnímanie amerických a európskych expertov.

17. Prečo sú zahrnuté prieskumy názorov odborníkov a nie prieskumy verejnej mienky?

Keďsi CPI zahŕňalo prieskumy verejnej mienky. Keď tieto prieskumy vypadli z indexu, lebo boli staršie než tri roky, TI sa rozhodla zamerať CPI výlučne na odborné názory na korupciu. Dôvodom je, že hoci samotné prieskumy nerozlišujú medzi jednotlivými druhmi korupcie, zdalo sa, že pre vyjadrovanie sa k veľkej korupcii sú experti z podnikateľského sektora lepšie kvalifikovaní než verejnosť ako celok. Predpokladá sa, že všeobecná verejnosť si je lepšie vedomá prítomnosti (alebo neprítomnosti) malej korupcie v krajine.

TI zaujíma hodnotenie úrovne korupcie verejnosťou, najmä z hľadiska merania pokroku v boji proti korupcii. Pre tento účel vytvorila TI ďalší nástroj, a to Globálny barometer korupcie, ktorý hodnotí názor verejnosti na korupciu a skúsenosti s ňou (pozri nižšie uvedenú otázku č. 20 o **rozdieloch medzi CPI a Globálnym barometrom korupcie**).

18. Ako sa vypočítava samotný index?

Detailný aj stručný popis základnej metodológie je k dispozícii na <http://www.transparency.org/surveys/index.html#cpi> alebo na www.ICGG.org.

TI vyvinula veľké úsilie na zabezpečenie toho, aby metodológie použité na analýzu údajov boli čo najkvalitnejšie. Metodológia CPI je posudzovaná kontrolným výborom, ktorý zahŕňa popredných medzinárodných expertov v oblasti korupcie, ekonometrie a štatistiky. Členovia kontrolného výboru navrhujú zmeny na zlepšenie CPI, ale o použití metodológie rozhoduje vedenie TI. Štatistické práce na CPI organizuje Univerzita v Passau pod vedením profesora Dr. Johanna Graf Lambsdorffa.

19. Ktoré krajiny môžu byť zahrnuté do budúcich Indexov vnímania korupcie?

Krajiny, ktoré majú dva súbory údajov sú: Antigua a Barbuda, Bahamy, Bermudy, Bhután, Kajmanské ostrovy, Stredoafriická republika, Dominika, Východný Timor, Grenada, Guinea, Guinea-Bissau, Macau, Mauretánia, Severná Kórea, Portoriko a Togo. V prípade všetkých uvedených krajín je potrebný aspoň jeden ďalší súbor údajov, aby boli zahrnuté do CPI.

Krajiny s jedným súborom údajov sú: Andora, Anguilla, Aruba, Brunej, Kapverdy, Komory, Džibúti, Francúzska Guajana, Guadeloupe, Lichtenštajnsko, Maledivy, Martinique, Holandské Antily, Samoa, Svätý Tomáš a Princov ostrov, Sv. Krištof a Nevis, Sv. Lucia, Sv. Vincent a Grenada a Panenské ostrovy (Spojené štáty). V prípade všetkých uvedených krajín sú potrebné aspoň dva ďalšie súbory údajov, aby boli zahrnuté do CPI.

20. Aký je rozdiel medzi CPI a Globálnym barometrom korupcie TI (Global Corruption Barometer - GCB)?

CPI hodnotí vnímanie úrovne korupcie v jednotlivých krajinách, zatiaľ čo Globálny barometer korupcie (pozri <http://www.transparency.org/surveys/index.html#barometer>) sa zameriava na názor všeobecnej verejnosti na korupciu a na skúsenosti s ňou. Globálny barometer korupcie, ktorý bol prvý raz zverejnený v roku 2003, sa časom stane ukazovateľom vplyvu boja proti korupcii v jednotlivých krajinách.

21. Aký je rozdiel medzi CPI a Indexom poskytovateľov úplatkov TI (Bribe Payers Index - BPI)?

Zatiaľ čo CPI indikuje celkovú úroveň korupcie v krajinách, BPI sa zameriava na náchylnosť spoločností v najdôležitejších krajinách vývozu k poskytovaniu úplatkov v zahraničí, čím sa stávajú „dodávateľmi korupcie“. BPI zdôrazňuje fakt, že korupcia v medzinárodných obchodných transakciách zahŕňa tých, čo dávajú, aj tých, čo berú, preto je BPI doplnkom k CPI. Posledný Index poskytovateľov úplatkov bol zverejnený v máji 2002 a je k dispozícii na:

<http://www.transparency.org/surveys/index.html#bpi>.

Ďalšie často kladené otázky o Indexe vnímania korupcie 2005, ktorý vypracovala Transparency International a metodológia CPI sú k dispozícii na www.transparency.org/surveys/#cpi
---